

พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่
Retirement Saving Behavior of Employees of the Government Housing Bank,
Head Office

วิภาภรณ์ แสงหิรัญพรศิริ

พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์

सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Wipabhorn Saenghiranphonsiri

Pongsak Phetsatit

Sanit Sirivisitkul

Master of Public Administration Program in Public and Private Management,

North Bangkok University

Email: wipabhorn.saeng@northbkk.ac.th

วันที่รับบทความ: 1 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 15 กันยายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 16 กันยายน 2567

Received: September 1, 2024; Revised: September 15, 2024; Accepted: September 16, 2024

บทคัดย่อ

การวางแผนทางการเงินของคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับการใช้ชีวิตหลังจากไม่ได้ทำงาน ดังนั้น โอกาสที่ “เกษียณไม่รอด” จึงมีสูง คือ ผู้สูงอายุที่เกษียณแล้วมีเงินไม่พอใช้ จำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีความจำเป็นจำนวนไม่น้อย จึงจะสามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมีคุณภาพในระดับหนึ่ง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ พนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์สำนักงานใหญ่ จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ และน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนการออมการจัดสรรการออมเพื่อการเกษียณ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ : พฤติกรรม; การออม; ออมเพื่อการเกษียณ

Abstract

The financial planning of most Thais is still insufficient to support life after retirement. As a result, the risk of "failing to retire" is high, meaning retirees may not have enough money to live on. It is crucial to have a significant amount of savings in order to maintain a reasonable quality of life during retirement. The objectives of this research were: 1) to study the level of retirement saving behavior among employees of the Government Housing Bank, 2) to compare the retirement saving behavior of these employees, categorized by personal factors. The sample group used in this research consists of 310 employees from the Government Housing Bank's headquarters. The data collection tool was a questionnaire. The statistics used in this research include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that the overall level of retirement saving behavior among employees of the Government Housing Bank was high. When considering each aspect, it was found that the highest mean score was in the area of retirement saving methods, while the lowest was in retirement saving planning and allocation. A comparison of retirement saving behavior, categorized by personal factors, showed that employees with different monthly expenses had significantly different retirement saving behaviors at the 0.05 level of statistical significance. No differences were found for other variables.

Keywords: Behavior; Saving; Retirement saving

บทนำ

คนไทยมีแนวโน้มที่จะมีอายุยืนมากขึ้นเรื่อยๆ จากความก้าวหน้าทางการแพทย์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการรักษาโรค ส่งผลให้ผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้น จากเดิมที่มีอายุเฉลี่ยอยู่ประมาณ 75 ปี แต่สำหรับคนที่เกิดในยุคหลัง โอกาสที่มีอายุยืนถึง 100 ปี มีมากขึ้นเรื่อยๆ นั้นหมายความว่าจำเป็นที่จะต้องเตรียมเงินไว้ใช้หลังเกษียณในจำนวนมากกว่าที่เคยคาดการณ์ไว้ เพื่อให้เพียงพอกับช่วงวัยเกษียณ การออมเพื่อการเกษียณจึงเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการ “สูงวัย” ของประชากรที่เชื่อมโยงไปสู่สังคมสูงวัย (ageing society) อย่างรอบด้าน การที่บุคคลมีอายุยืนยาว นั้นหมายถึงบุคคลดังกล่าวและครอบครัวจำเป็นต้องมีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการเกษียณอายุการทำงานที่ไม่ได้รับเงินเดือนเป็นประจำทุกเดือน แต่กลับมีค่าใช้จ่ายบางส่วนที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเดินทางท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพื่อการดำรงชีพหลังเกษียณอายุ ดังนั้น การวางแผนการออมเพื่อการเกษียณจึงเป็นสิ่งที่ผู้เกษียณและครอบครัวจำเป็นต้องคำนึงถึงเพื่อให้มีเงินใช้จ่ายในยามจำเป็นอย่างเพียงพอ รวมถึงสามารถนำเงินบางส่วนนั้น

ไปลงทุนเพื่อเพิ่มพูนความมั่นคงทางการเงินในอนาคตได้. (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2566)

การเตรียมความพร้อมก่อนวัยเกษียณเป็นสิ่งสำคัญมาก ปัจจุบันภาครัฐได้ส่งเสริมการออม 2 รูปแบบ คือ การออมภาคบังคับ ซึ่งประกอบด้วยกองทุนประกันสังคมและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และการออมภาคสมัครใจ ที่จูงใจด้วยสิทธิประโยชน์ทางภาษี อาทิ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) และกองทุนรวมเพื่อการออม (Super Savings Fund : SSF) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเกษียณ หลายท่านอาจมองเป็นเรื่องไกลตัว และอาจไม่ได้สนใจมากนัก แต่เพื่อให้การออมเป็นเรื่องใกล้ตัวมากขึ้น ทุกท่านอาจเริ่มต้นด้วยการออมเพื่อที่จะไม่ต้องกู้เต็มมูลค่า ไม่ว่าจะเป็นการออมเพื่อซื้อรถยนต์ บ้าน หรือเริ่มต้นออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ดังนั้นทุกคนจึงมีหน้าที่ที่ต้องออมเงินเพื่อวัยเกษียณของตนเอง เพื่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกันไปตามความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม และการวางแผนทางการเงินของแต่ละบุคคล (ธนันธร มหาพรประจักษ์, 2563)

ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) เป็นสถาบันการเงินของรัฐ พร้อมสนับสนุนและดำเนินตามนโยบายของกระทรวงการคลังที่มุ่งเน้นเสริมสร้างวินัยการออมภาคประชาชน และส่งเสริมนโยบายภาครัฐในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ในอนาคต ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นไปยังกลุ่มที่ให้บริการด้านการเงินหรือมีทักษะทางการเงิน จึงได้เลือกพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีความรู้ทางการเงินที่มีบทบาทต่อการออมเพื่อการเกษียณ รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการด้านการออมเพื่อการเกษียณของตนเองอย่างไร ให้มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายช่วงเกษียณอายุงาน ดังนั้น ความจำเป็นที่จะต้องเตรียมเงินไว้ใช้หลังเกษียณในจำนวนมากกว่าที่เคยคาดการณ์ไว้ เพื่อให้เพียงพอกับช่วงวัยเกษียณ ซึ่งอาจไม่ได้มีรายได้ประจำจากการทำงานเหมือนเดิม ผู้ทำงานส่วนใหญ่นอกจากไม่ได้วางแผนในการดำเนินชีวิตแล้ว ยังมีความกังวลต่อการดำเนินชีวิตหลังเกษียณ สาเหตุสำคัญมาจากอาจมีเงินออมไม่เพียงพอในการใช้จ่ายหลังเกษียณ หรือมีรายได้น้อย จนไม่มีความสามารถในการออมให้เป็นสัดส่วนได้ จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาให้เกิดการส่งเสริมการออมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมการออมของพนักงาน และยังเป็นการส่งเสริมการออมในภาคครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่พยายามกระตุ้นการออมในภาคครัวเรือนให้ขยายตัวดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

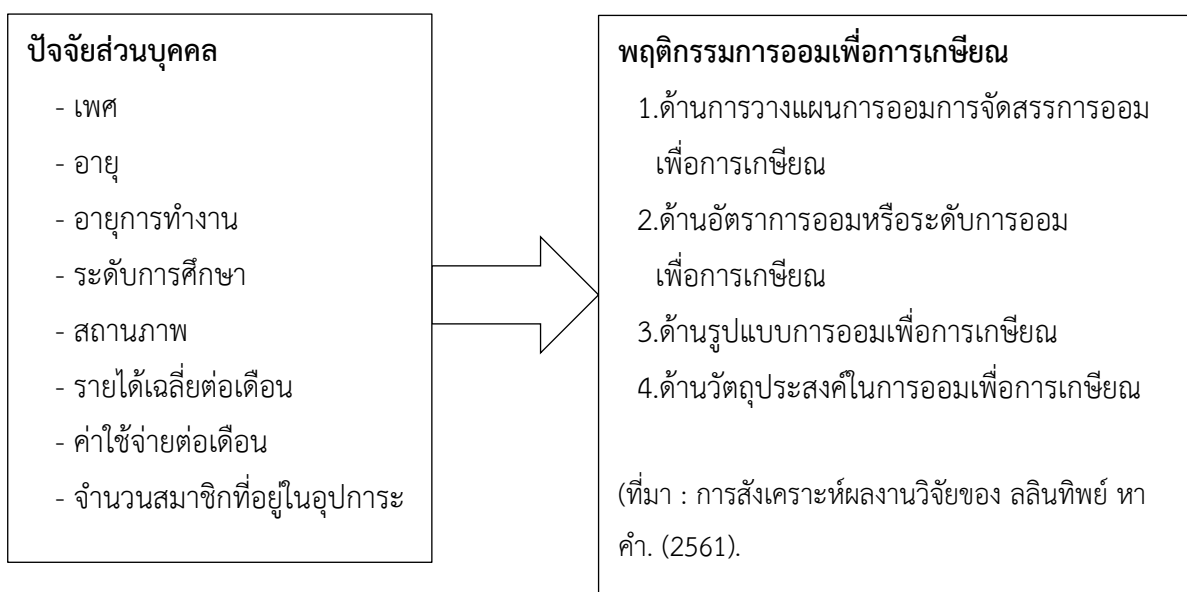
1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานในการศึกษา

พนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ ได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเคราะห์ใช้ตัวแปรจากผลงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (ลลิตทิพย์ หาคำ, 2561) โดยพฤติกรรมการเกี่ยวกับการออมมีหลายด้าน และมีความสำคัญ เป็นปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิตหลังจากเกษียณอายุการทำงาน รวมถึงการมีหลากหลายพฤติกรรมของบุคคลในการออมเงิน เมื่อรวบรวมและวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ จึงได้กำหนดตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงาน ได้แก่ เพศ อายุ อายุการทำงาน ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะ สำหรับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ รายละเอียดดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ รวมทั้งสิ้น 1,244 คน (ธนาคารอาคารสงเคราะห์, ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ณ 31 ธันวาคม 2566).

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ขั้นที่ 1 สุ่มแบบสัดส่วนโดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่มประชากรย่อยแล้วถึงสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย สามารถสรุปตัวแปรได้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อายุการทำงาน ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ ได้แก่ ด้านการวางแผนการออมการจัดสรรการออมเพื่อการเกษียณ ด้านอัตราการออมหรือระดับการออมเพื่อการเกษียณ ด้านรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ และด้านวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการเกษียณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 310 ชุด แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพนักงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ มีคำตอบให้เลือกตอบตามลำดับความคิดเห็น 5 ระดับ ใช้มาตราวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's) โดยเรียงลำดับจากเป็นประจำสม่ำเสมอ เป็นประจำ บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการออมการจัดสรรการออมเพื่อการเกษียณ ด้านอัตราการออมหรือระดับการออมเพื่อการเกษียณ ด้านรูปแบบในการออมเพื่อการเกษียณ และด้านวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการเกษียณ แบ่งระดับคะแนนจากแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีระดับพฤติกรรมการออม มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีระดับพฤติกรรมการออม มาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีระดับพฤติกรรมการออม ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีระดับพฤติกรรมการออม น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.81	หมายถึง	มีระดับพฤติกรรมการออม น้อยที่สุด

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 310 ตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1.เตรียมแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 0.983 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่สามารถใช้ได้

2.หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.959 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้

3.นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง 310 ชุด เป็นชุดคำถามแบบเดียวกัน โดยส่งลิงค์แบบสอบถามให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่สำนักงานใหญ่

4.นำแบบสอบถามฉบับที่ได้คำตอบครบถ้วนสมบูรณ์นำทำการลงรหัสเพื่อนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ กับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ อายุการทำงาน สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในอุปการะ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ค่าสถิติ F-test (F-Distribution) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference Test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ .05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่

พฤติกรรมกรออมเพื่อการเกษียณ	$\bar{x}$	SD.	ระดับพฤติกรรมกรออม
1.ด้านการวางแผนการออมการจัดสรรการออมเพื่อการเกษียณ	3.81	.534	มาก
2.ด้านอัตราการออมหรือระดับการออมเพื่อการเกษียณ	3.86	.709	มาก
3.ด้านรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ	3.88	.633	มาก
4.ด้านวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการเกษียณ	3.87	.749	มาก
รวม	3.85	.406	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมกรออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, SD. = .406) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ ($\bar{x} = 3.88$, SD.= .633) รองลงมาคือ ด้านวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการเกษียณ ($\bar{x} = 3.87$, SD.= .749) และด้านอัตราการออมหรือระดับการออมเพื่อการเกษียณ ($\bar{x} = 3.86$, SD.= .709) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวางแผนการออมการจัดสรรการออมเพื่อการเกษียณ ($\bar{x} = 3.81$, SD. = .534)

ตารางที่ 2 สรุปผลรวมพฤติกรรมกรออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านการวางแผนการออม การจัดสรรการออมเพื่อการเกษียณ		ด้านอัตราการออมหรือระดับการออมเพื่อการเกษียณ		ด้านรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ		ด้านวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการเกษียณ	
	t/F	p-value	t/F	p-value	t/F	p-value	t/F	p-value
1.เพศ	-.834	.405	-1.699	.090	-3.51	.725	-1.071	.285
2.ระดับการศึกษา	-.278	.781	-.927	.355	-1.350	.178	.214	.831
3.อายุ	.366	.778	.233	.874	.114	.933	1.383	.248
4.อายุการทำงาน	.718	.542	.195	.900	.210	.889	1.316	.269
5.สถานภาพ	1.603	.203	.227	.797	1.392	.250	2.156	.118
6.รายได้	.796	.497	.648	.585	.499	.684	.755	.520
7.ค่าใช้จ่าย	1.085	.356	1.360	.255	.763	.516	3.034*	.030
8.จำนวนคนที่อยู่	1.223	.302	.540	.656	1.241	.295	.556	.645

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้ พนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ ที่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมด้านวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่าง

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานในปัจจุบันมีความตระหนักรู้มากขึ้นเกี่ยวกับความจำเป็นในการออมเงินเพื่ออนาคต โดยเฉพาะสำหรับการเกษียณอายุ ปัจจัยนี้เกิดจากการรับรู้ถึงความไม่แน่นอนของสภาพเศรษฐกิจ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อไม่มีการวางแผนทางการเงินที่ดี รวมถึงการสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้พนักงานมีการตระหนักถึงความสำคัญของการออมเงินมากขึ้น ประกอบกับพนักงานที่มีรายได้ค่อนข้างมั่นคง และมีการจัดการการเงินที่ดีมักจะสามารถแบ่งส่วนรายได้เพื่อการออมได้มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมการออมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bernheim, B.D., & Garrett, D.M. (1996). พบว่าการที่พนักงานมีระดับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณในระดับสูงอาจบ่งชี้ว่าพวกเขามีทักษะในการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่ดี การวางแผนการเงินและการออมอย่างมีระเบียบช่วยให้สามารถจัดการกับค่าใช้จ่ายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ ที่พิจารณาจากผลตอบแทนที่ได้รับในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าการออมแบบอื่น ที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล พบว่า ผลตอบแทนหรือดอกเบี้ยมีผลต่อการออม เนื่องจากบุคคลจะตัดสินใจออมในลักษณะต่างๆ จะพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้รับเพื่อเลือกว่าการออมแบบไหนจะได้ผลตอบแทนตามที่ต้องการหรือพึงพอใจ และผลการศึกษาของ วิโรจน์ เจษภูบาลักษณ์ และธนภรณ์ เนื่องพลี (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า การยอมรับความเสี่ยงของผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะเลือกออมในสถาบันการเงินที่เชื่อถือได้ เพราะมีสภาพคล่องและมีความเสี่ยงต่ำ

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมด้านวัตถุประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยอมรับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายประจำเดือนที่สูงมักส่งผลให้พนักงานมีเงินเหลือสำหรับการออมลดลง พนักงานที่มีค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มักมีการออมที่น้อยลงหรือไม่มีการออมเลย การใช้จ่ายที่สูงทำให้พนักงานต้องจัดสรรเงินไปใช้ในค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและไม่สามารถมีเงินออมสำรองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thaler & Benartzi, (2004). พบว่าพนักงานที่มีการจัดการงบประมาณอย่างดีและมีการวางแผน

การเงินสามารถจัดการค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้นและมีความสามารถในการออมที่ดีกว่า การใช้เครื่องมือการจัดการงบประมาณและการวางแผนทางการเงินช่วยให้พนักงานสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายและเพิ่มระดับการออมได้ ในขณะที่ผลการวิจัยของ นเรศ หนองใหญ่ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่าหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่ ในปัจจัยด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจาก ความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลและการวางแผนการเงิน อย่างไรก็ตาม การศึกษาเพิ่มเติมเพื่อค้นหาปัจจัยที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการออมจะช่วยให้มีความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในการปรับปรุงการสนับสนุนและการวางแผนทางการเงินสำหรับพนักงานทุกกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lusardi, A., & Mitchell, O.S. (2011). ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกันตามเพศ อายุ หรือระดับการศึกษา อาจเป็นเพราะการเข้าถึงข้อมูลการเงินและการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการเกษียณนั้นมีความเท่าเทียมกันในทุกกลุ่ม ในขณะที่งานวิจัยของ Koijen, R.S.J., & Yogo, M. (2016) พบว่าพนักงานทุกกลุ่มที่มีการสนับสนุนจากนโยบายองค์กร เช่น การมีแผนการออมและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่เท่าเทียม อาจทำให้พฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกันตามปัจจัยพื้นฐาน ผลการศึกษาของ ธนาวุฒิ อธิกิตติกรและสมศรี เว้นทอง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณการทำงานของประชากรในภาคกลาง พบว่าสถานภาพ จำนวนผู้ที่อยู่ในอุปการะต่างกันมีพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณที่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ลลิตทิพย์ หาคำ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อายุการทำงานต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณที่ไม่แตกต่างกันในทางสถิติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การส่งเสริมการวางแผนการออม ถึงแม้ว่าพฤติกรรมการออมโดยรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่ด้านการวางแผนและการจัดสรรเงินออมยังอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการวางแผนการออมและการจัดสรรเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดสัมมนาหรือให้คำปรึกษาทางการเงินเพื่อให้พนักงานมีความมั่นใจในการวางแผนอนาคตทางการเงินของตนเอง

1.2 การปรับปรุงรูปแบบการออม ควรมีการสำรวจและประเมินรูปแบบการออมที่พนักงานใช้อยู่ในปัจจุบัน หากพบว่ามีบางรูปแบบที่มีผลกระทบทางบวก ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานรายอื่นใช้รูปแบบเดียวกัน และควรปรับปรุงหรือเพิ่มทางเลือกในการออมที่หลากหลายขึ้น

1.3 การพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล จากผลการวิจัยพบว่าค่าใช้จ่ายต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการให้คำแนะนำเฉพาะบุคคลตามระดับรายได้และค่าใช้จ่าย เพื่อให้พนักงานสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออมให้เหมาะสมกับสถานะการเงินของตนเอง

1.4 การติดตามและประเมินผล ควรมีการติดตามพฤติกรรมการออมของพนักงานในระยะยาวและประเมินผลเป็นระยะ เพื่อให้สามารถปรับกลยุทธ์การสนับสนุนการออมให้ตรงกับความต้องการและสถานะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและชัดเจนยิ่งขึ้น ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย เช่น การสัมภาษณ์พนักงาน เพื่อศึกษาว่าพนักงานที่มีลักษณะประชากรทั่วไปที่แตกต่างกันนั้น มีความตระหนักรู้ในเรื่องของการออมเงินรวมถึงการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณแตกต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร

2.2 ควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกเพิ่มเติม โดยศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่อาจจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ เช่น สภาพภูมิศาสตร์หรือเขตที่อยู่อาศัย อัตราภาษี เป็นต้น

2.3 ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยให้กว้างขึ้น โดยศึกษาข้อมูลของพนักงานจากสาขาต่างๆ ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุมเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ และควรมีการศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของพนักงานธนาคารอื่นๆเพิ่มเติม เพื่อทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ

เอกสารอ้างอิง

กองทุนการออมแห่งชาติ. (2554). **พรบ.กองทุนการออมแห่งชาติ**. Retrieved from. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2567 จาก: <http://www.nsf.or.th>.

ชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกุล. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน จังหวัด สตูล**. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2566). **รายงานประจำปี**. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2567. จาก: <https://www.ghbank.co.th/information/report/annual-report/>.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). **วางแผนการเงินการออม**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2567. จาก: <https://www.bot.or.th/th/satang-story/money-plan/saving>.

ธนาวุฒิ อีกรัตติกรและสมศรี เว้นทอง. (2563). แนวทางการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณการทำงานของประชากรในภาคกลาง. **วารสารธุรกิจอุตสาหกรรม**, 2(2), 40-58.

ธันธร มหาพรประจักษ์. (2563). **เริ่มต้นการออมกับปณิธานปีใหม่**. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2567. จาก : <https://www.thairath.co.th/money/economics/thailand>.

- นเรศ หนองใหญ่. (2560). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2533). รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์. โครงการสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ลลิตทิพย์ หาคำ. (2561). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ เกษภูาลักษณ์และธนภรณ์ เนื่องพลี. (2561). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ธุรกิจและภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2566). อนาคตผู้สูงอายุไทย. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2567 จาก: https://ipsr.mahidol.ac.th/post_multimedia.
- Bernheim, B.D., & Garrett, D.M. (1996). The Determinants and Consequences of Financial Education in the Workplace: Evidence from a Survey of Households. NBER Working Paper No. 5667.
- Koijen, R.S.J., & Yogo, M. (2016). The Cost of Financial Frictions for Life Insurers. American Economic Review, 106(8), 2308-2341.
- Lusardi, A., & Mitchell, O.S. (2011). Financial literacy and retirement planning in the United States. Journal of Pension Economics & Finance, 10(4), 509-525.
- Yamane, Taro. (1967). Statistic: An Introductory Analysis. New York: Harper & Row.